

ETELÄ-SAVON 4. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSESTA VIRANOMAISKUULEMISEN YHTEYDESSÄ ANNETUT LAUSUNNOT SEKÄ MAAKUNTALIITON VASTINEET

MAAKUNTAHALLITUS 19.8.2024

Asiakirjan tiedot

Nimi:

ETELÄ-SAVON 4. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSESTA VIRANOMAISKUULEMISEN YHTEYDESSÄ ANNETUT LAUSUNNOT SEKÄ MAAKUNTALIITON VASTINEET

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	1
2.	Etelä-Savon kunnat	2
2.1	Hirvensalmen kunta.....	2
2.2	Kangasniemen kunta.....	2
2.3	Puumalan kunta	3
3.	Ministeriöt	4
3.1	Ympäristöministeriö.....	4
3.2	Puolustusministeriö	7
4.	Viranomaiset	9
4.1	Etelä-Savon ELY-keskus.....	9
4.2	Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa -Pelastus- ja turvallisuuspalvelut (saapunut 2.7.2024)	10
4.3	Suomen metsäkeskus/ Etelä-Savo	11
4.4	Ilmatieteenlaitos	12
4.5	Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.....	14
4.6	Metsähallitus	16
4.7	Museovirasto.....	18
4.8	Pohjois-Savon ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue.....	20
4.9	Pääesikunta 1. logistiikkarykmentin esikunta.....	21
4.10	Riihisaari-Savonlinnan museo	22
4.11	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes	23
5.	Naapurimaakunnat ja naapuri kunnat	24
5.1	Savitaipaleen kunta	24
5.2	Keski-Suomen liitto.....	25
5.3	Kymenlaakson liitto	26
5.4	Kouvolan kaupunki	27
5.5	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	28
5.6	Suonenjoen kaupunki.....	29
5.7	Päijät-Hämeen liitto	30
5.8	Heinolan kaupunki.....	31
6.	Järjestöt ja yritykset	32
6.1	Etelä-Savon yrittäjät	33
6.2	MTK Etelä-Savo	36
6.3	MTK Metsänomistajat Etelä-Savo	37
6.4	Savon Voima Verkko Oy	37
6.5	Suomen riistakeskus Etelä-Savo	38
7.	Liitteet	39

1. Johdanto

Maakuntahallitus pyysi maankäyttö- ja rakennuslain (§ 13) mukaisesti viranomaisten lausunnot Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta ajalla 27.05-30.06.2024. Lausuntoa pyydettiin kaikkiaan 81 taholta, liite 1. Lausuntoja saapui 29 kappaletta. Tässä asiakirjassa on esitetty yhteenveto saaduista lausunnoista ja maakuntaliiton vastineet lausuntoihin. Vastineen alkuun on kirjattu mitä muutoksia lausunnon perusteella kaavaehdotukseen tehdään.

2. Etelä-Savon kunnat

Lausunto	Vastine
<p>2.1 Hirvensalmen kunta</p> <p>Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta tai valmisteluaineistosta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>2.2 Kangasniemen kunta</p> <p>Etelä- Savon maakuntahallitus päätti 20. toukokuuta 2024 pyytää lausunnot maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä MRA 13 §:n mukaisesti. Etelä- Savon 4. vaihemaakuntakaavassa käsitellään teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja sitä varten tarvittavia voimajohtoja. Kaavan suunnittelualueena on koko Etelä- Savon maakunta. Kaavaehdotuksen aineistoon kuuluvat kaavaselostus ja kaavakartta, jossa on esitetty kaavamerkinnot ja - määräykset. Ehdotusvaiheessa kaavan selvitysaineistoa on täydennetty kokonaisvaikutusten arvioinnilla, Natura- tarvearviolla ja myös maisemavaikutusten täydennys selvityksellä.</p> <p>Lausunnot pyydetään toimittamaan ensisijaisesti sähköpostitse Etelä-Savon maakuntaliiton virastoon osoitteeseen kirjaamo@esavo.fi otsikolla Lausunto 4. vaihemaakuntakaavan ehdotus. Lausunnon voi toimittaa myös postitse osoitteeseen Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli. Lausunnot pyydetään toimittamaan 30.6.2024 mennessä. Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestetään 20.08.2024 kello 13–15 Etelä- Savon maakuntaliitossa, neuvotteluun voi osallistua myös etäyhteydellä. Toimitamme kutsun ja asialistan elokuun alussa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

<p>Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Etelä- Savon 4. vaihemaakuntakaava ehdotukseen. Kunta pitää hyvänä, että Kangasniemen kunnan alueelle on edelleen suunniteltu kolme potentiaalista tuulivoimaa- aluetta.</p> <p>Kunnanjohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen:</p> <p>Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Etelä- Savon 4. vaihemaakuntakaava ehdotukseen. Kunta pitää hyvänä, että Kangasniemen kunnan alueelle on edelleen suunniteltu kolme potentiaalista tuulivoimaa- aluetta.</p> <p>Etelä- Savon 4. vaihemaakuntakaavaan liittyen on tullut runsaasti palautetta eri sidosryhmiltä. Kunta pitää tärkeänä, että kaavaprosessin eri vaiheissa noudatetaan avoimuuden ja vuorovaikutteisuuden periaatteita. Eri sidosryhmien ja osapuolten näkemykset tulee huomioida ja yhteensovittaa mahdollisimman kattavasti 4. vaihemaakunnan valmistelun yhteydessä.</p> <p>Päätösehdotus hyväksyttiin kunnanjohtajan tekemän muutosehdotuksen mukaisesti.</p>	
---	--

Lausunto	Vastine
<p>2.3 Puumalan kunta</p> <p>Puumalan kunnalla ei ole huomautettavaa Etelä- Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

3. Ministeriöt

Lausunto	Vastine
<p>3.1 Ympäristöministeriö</p> <p>Ympäristöministeriö lausuu kaavasta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, muiden ympäristöministeriön toimialan kannalta merkityksellisten valtakunnallisten asioiden sekä keskeisten maankäyttö- ja rakennuslain vaatimusten näkökulmasta.</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaava käsittelee tuulivoimaa ja sitä varten tarvittavia voimajohtoja. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa uusia teollisen kokoluokan tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi on katsottu alueet, joille voidaan sijoittaa vähintään seitsemän teollisen kokoluokan tuulivoimalaa. Tuulivoima-alueiden valinta perustuu laadittuihin selvityksiin, sidosryhmätyöskentelyyn ja seudullisille tuulivoima-alueille asetettuihin kriteereihin, joiden mukaan muun muassa etäisyys lähimpään asuin- tai lomarakennukseen on pääsääntöisesti kilometri. Kriteerien lähtökohtana on ollut tunnistaa tuulivoimatuotannon vaikutuksille herkäät kohteet ja maan käyttömuodot sekä muodostaa riittävä etäisyys herkkien kohteiden ja tuulivoima tuotannon välille. Ympäristöministeriö katsoo, että alueiden valinnassa käytetty menetelmä ja kriteeristö ovat hyvä perusta tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden valinnalle.</p> <p>Etelä-Savon 1.vaihemaakuntakaavassa osoitetuista yhdeksästä tuulivoimaloiden alueesta seitsemän sijaitsee nykyisen Etelä-Savon maakunnan alueella. Niinimäen tuulivoimaloiden aluetta lukuun ottamatta Etelä-Savon 4. vaihemaakunta kaavan ehdotuksessa osoitetut alueet ovat uusia ja täydentävät Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja tuulivoimaloiden alueita. Niinimäen tuulivoimaloiden alue on päivitetty Pieksämäen kaupungin hyväksymän</p>	

<p>tuulivoimayleiskaavan mukaiseksi. Lisäksi kaavassa osoitetaan voimajohtolinja Niinimäki-Kauppila rakenteilla olevan maastokäytävän mukaisesti.</p>	
<p>Maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu seudullisesti merkittävät tuulivoimaloiden sijoittamiseen soveltuvat alueet alueen erityisominaisuutta osoittavalla kaavamerkinnällä (tv1), johon liittyy suunnittelumääräys. Kaavaselostuksessa todetaan, että maakuntakaavassa ohjataan tuulivoimasuunnittelua kokonaisvaltaisesti antamalla koko maakuntakaava-alueella koskeva yleismääräys yksityiskohtaisemman suunnittelun pohjaksi. Suunnittelumääräys koskee kaikkea teollisen kokoluokan tuulivoiman suunnittelua. Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota siihen, että maakuntakaavan oikeusvaikutusten mukaan maakuntakaava ohjaa maakunnallisten ja seudullisten tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaava ei sitä vastoin ohjaa paikallisesti merkittävää alueiden käyttöä, jonka ohjaaminen on maankäyttö ja rakennuslain mukaisessa suunnittelujärjestelmässä kuntakaavoituksen tehtävä. Kaavaselostusta tulisikin tarkentaa siltä osin kuin siinä todetaan, että yleismääräys koskee kaikkea teollisen kokoluokan tuulivoiman suunnittelua.</p>	<p>Kaavaehdotusta muutetaan: <i>Lisätään kaavaselostukseen perusteet yleismääräyksen esittämiseksi ja sen ohjausvaikutuksesta yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.</i></p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet, joilla ohjataan tarkempaa suunnittelua. Lain mukaan alueiden käyttöä ohjataan sillä tarkkuudella kuin se alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.</p> <p>Maakuntakaavan yleismääräyksellä ohjataan tuulivoimatuotannon tarkempaa suunnittelua huomioimaan valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita sekä arvioimaan näihin kohdistuvia vaikutuksia. Näin yleismääräyksellä on pyritty varmistamaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti valtakunnallisten ja maakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua.</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto katsoo, että mikäli valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja varsinkin maakunnallisten tavoitteiden toteutumisesta ei huolehdi maakuntakaavassa esitettävällä yleismääräyksellä suunnittelumääräyksen mukaisesti, on riskinä, ettei niitä oteta huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja tavoitteet jäävät saavuttamatta.</p>
<p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavalla on kaavaselostuksen mukaan tarkoitus kumota voimassa olevien vaihemaakuntakaavojen kaavamerkintöjä ja kaavamääräyksiä. Kaavaselostuksen mukaan Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaavasta kumotaan koko maakuntakaava-</p>	<p>Kaavaehdotusta muutetaan: <i>Lisätään kumottavat kaavamääräykset kaavakartalle lausunnon mukaisesti.</i></p>

<p>aluetta koskeva yleismääräys. Lisäksi 1. vaihema kunkaavasta kumotaan Niinimäen tuulivoimaloiden alue tv 11.900 ja sitä koskeva kohdekohtainen erityismääräys. Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavasta kumotaan ohjeelliset voimajohtomerkinntät z 11.384 Niinimäki-Kauppila VE1 ja z 11.385 Niinimäki-Kauppila VE2. Ympäristöministeriö huomauttaa, että kaavakartalla on kuitenkin esitetty ainoastaan kumottavat kaavamerkinntät, mutta ei kumottavia kaavamääräyksiä. Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavassa tulee esittää myös kumottavaksi tarkoitettut kaavamääräykset, koska kaavaselos-tus ei ole osa oikeusvaikutteista maakuntakaavaa.</p>	
<p>Kaavaehdotuksessa on osoitettu Kangasniemen kunnan alueelle kolme tuulivoimaloiden aluetta ja Pieksämäen kaupungin alueelle neljä tuulivoimaloiden aluetta. Kaavaehdotuksessa on annettu näille alueille aluekohtaisia erityismääräyksiä. Näistä kolme aluetta koskee haitallisten vaikutusten ehkäiseminen pohjavesiin, kolme aluetta Natura 2000 verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvojen huomioon ottaminen, yhtä aluetta maisema-arvojen turvaaminen ja yhtä aluetta rataverkon kehittämismahdollisuuksien turvaaminen yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Ympäristöministeriö katsoo, että kaavaehdotuksessa esitetyt aluekohtaiset suunnittelu-määräykset ovat hyvä väline tarkentaa ohjausta silloin kun kyseessä ovat herkät luonto, maisema tai kulttuuriympäristökohteet, joihin kohdistuvia vaikutuksia on erityisesti kyettävä hallitsemaan.</p> <p>Kaikista kaavaehdotukseen sisältyvistä tuulivoimaloiden alueista on laadittu alue kohtaiset kohdekortit. Kaavaselostukseen sisältyvissä kartallisissa kohdekorteissa on esitetty alueiden keskeisimpiä tietoja muun muassa teknistaloudellisesta toteutettavuudesta, luonnonympäristöstä, maisemasta ja kulttuuriympäristöstä, yhdyskuntarakenteesta ja asutuksesta sekä kaavoituksesta. Ympäristöministeriö pitää kohdekortteja selkeinä ja havainnollisina lähteinä yksityiskohtaisem-malle suunnittelulle.</p>	

<p>Ympäristöministeriö katsoo, että tuulienergian ohjaaminen vaihemaakuntakaavassa esitetyllä tavalla on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen ratkaisu. Tavoitteiden mukaan alueidenkäytössä tulee muun muassa varautua uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. Alueidenkäytössä on tarpeen varautua uusiutuvan energiatuotannon merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentiaalin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tuulivoimatuotannon lisääminen edellyttää tuulivoimarakentamisen sovittamista ympäröivään maankäyttöön ja haitallisten vaikutusten asianmukaista huomioon ottamista.</p>	
---	--

Lausunto	Vastine
<p>3.2 Puolustusministeriö</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Vaihemaakuntakaavassa käsitellään tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita ja niihin liittyviä voimajohtokäytäviä. Kaavan lähtökohtana on 1. vaihemaakuntakaavan tarkastaminen ja ajantasaistaminen seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamista koskevan ohjaamisen osalta.</p> <p>Puolustusvoimat on osallistunut kaavan valmisteluprosessiin. Puolustusministeriö katsoo, että maanpuolustuksen tarpeet on hyvin huomioitu ehdotuksessa. Tuulivoimalle soveltuvien alueiden osalta puolustusministeriö viittaa liitteenä olevaan Pääesikunnan lausuntoon, jonka mukaan tuulivoimalle osoitetut alueet eivät välttämättä sovellu maanpuolustuksen kannalta tuulivoimaloiden rakentamiseen. Tuulivoima-alueiden lopullinen soveltuvuus maanpuolustuksen kannalta tuulivoimarakentamiseen, tulee selvittää yksityiskohtaisemmassa suunnitteluvaiheessa. Pääesikunnalta lausuntomenettelyllä.</p> <p>Asian yhteyshenkilö puolustusministeriössä on erityisasiantuntija Sami Heikkilä (sami.heikkila@gov.fi, p. 0295140452).</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Pääesikunnan lausunto (*Liite puolustusministeriön lausunto*)

Puolustusministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt Pääesikunnalta lausuntoa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta.

Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavassa käsitellään tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita ja niihin liittyviä voimajohtokäytäviä. 4. vaihemaakuntakaavan lähtökohtana on 1. vaihemaakuntakaavan tarkastaminen ja ajantasaistaminen seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamista koskevan ohjaamisen osalta,

PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO

Pääesikunta on tutustunut lausuttavana olevaan kaavaehdotukseen ja toteaa, että kaavassa on otettu monelta osin hyvin huomioon Puolustusvoimien kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet Etelä-Savon maakunnan alueella.

Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa olevat kaavamääräykset ovat Puolustusvoimien kannalta riittävät.

Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitettyihin tuulivoimaloiden alueisiin liittyen Pääesikunta toteaa, että kaikki Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitetyt tuulivoimaloiden alueet eivät välttämättä sovellu maanpuolustuksen kannalta tuulivoimaloiden rakentamiseen. Tuulivoimaloiden alueiden lopullinen soveltuvuus maanpuolustuksen kannalta tuulivoimarakentamiseen, tulee selvittää aina yksityiskohtaisemmassa suunnitteluvaiheessa lausuntomenettelyllä Pääesikunnasta, kun riittävän tarkat tiedot tuulivoimaloista ja niiden sijoittumisesta ovat tiedossa.

4. Viranomaiset

Lausunto	Vastine
<p>4.1 Etelä-Savon ELY-keskus</p> <p>Maakuntaliiton kaavoitusresurssien ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden nopean etenemisen vuoksi Etelä-Savon maakuntahallitus päätti 21.08.2023 irrottaa tuulivoiman vuonna 2021 käynnistetyistä 3. vaihemaakuntakaavasta omaksi vaihekaavakseen.</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa uusia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Lisäksi kaavassa käsitellään tuulivoimatuotantoon liittyvän suurjänniteverkon kehittämistarpeita. Kaavaratkaisu perustuu selvityksiin, joissa tarkastellaan tuulivoimaloiden sijoittumista tuulivoimarakentamista rajoittavien tekijöiden näkökulmasta.</p> <p>ELY-keskuksen lausunto</p> <p>Kaavan tavoitteena on selvittää maakuntatasolla yleiset edellytykset tuulivoiman sijoittamiselle ja osoittaa tuulivoimalle parhaiten soveltuvat alueet yksityiskohtaisemman suunnittelun ohjaamiseksi ja mahdollistamiseksi. Lukuisista haasteista huolimatta ELY-keskus katsoo maakuntaliiton onnistuneen tehtävässään erittäin hyvin.</p> <p>4. vaihemaakuntakaavan kaavoitusprosessia voi kuvailla osallistavaksi ja tuulivoimaa koskevaa tietoa lisääväksi, mitä ELY-keskus pitää erittäin tärkeänä asiana tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta ja katsoo sen siten myös lisäävän tuulivoiman yleistä hyväksyttävyyttä. Yhteistyö ja vuorovaikutus viranomaisten sekä muiden kaavan osallistajien kanssa on ollut rakentavaa ja edistänyt osaltaan vihreän siirtymän jalkauttamista maakuntaan.</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliiton 4. vaihemaakuntakaavan voi jo tässä vaiheessa todeta varsin sujuvasti edenneeksi ja laadukkaaksi prosessiksi.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

<p>ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.</p>	
--	--

<p>Lausunto</p>	<p>Vastine</p>
<p>4.2 Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa -Pelastus- ja turvallisuuspalvelut (saapunut 2.7.2024)</p> <p>Etelä-Savon pelastuslaitos on tutustunut asiakirjoihin, kiittää maakuntakaavan hyvästä valmistelutyöstä ja mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta.</p> <p>Etelä-Savon pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen. Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimala-alueiden riskienhallintaan, varautumiseen ja pelastustoiminnan edellytyksiin alueilla liittyvät lausunnot pyynnöstä erikseen tarkemmissa alueiden kaavoitus- ja rakennuslupavaiheissa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>4.3 Suomen metsäkeskus/ Etelä-Savo</p> <p>Suomen metsäkeskus (myöhemmin Metsäkeskus) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen.</p> <p>Metsäkeskus on itsenäisenä julkisoikeudellisena laitoksena metsien kestävä hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsiin perustuvien elinkeinojen edistämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Metsäkeskus on maa- ja metsätalousministeriön strategisessa ja tulosoajauksessa sekä sen valvonnan alainen.</p> <p>Metsäkeskus tarkastelee kokonaisuutta metsälain valvonnan ja kestäväan metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta. Metsäkeskus kiinnittää lausunnossaan huomiota myös hankkeen ympäristövaikutuksiin. Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on lisäksi kaavan mahdollisesti aiheuttama muutos alueiden maankäytössä.</p> <p>Metsäkeskus pitää kaavaluonnosta selkeänä ja hyvin laadittuna. Valmistelussa on käytetty ja hyödynnetty tausta-aineistoja laajasti. Vaikutukset metsäelinkeinoihin tarkentuvat, jos yksittäisten alueiden hankkeiden suunnittelut etenevät ja tällöin metsätalousvaikutukset tulee arvioida tarkasti.</p> <p>Suunnittelumääräys sähkönsiirtolinjojen toteuttamisesta mahdollisimman vähäisin luonto-, metsä- ja maatalousvaikutuksin on aiheellinen. Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan siirtolinjat tulisi toteuttaa niin, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän metsäkatoa ja että</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

voimalinjoiden sijoittelussa pyrittäisiin välttämään niiden osumista metsälain tärkeiden elinympäristöjen tai muiden luontokohteiden alueelle.

Lausunto	Vastine
<p>4.4 Ilmatieteenlaitos</p> <p>Etelä-Savon maakuntahallitus päätti 21.8.2023 käynnistää maakunta-kaavan laadinnan (§ 98). Kaava laaditaan kaikki Etelä-Savon kunnat kattavana vaihemaakuntakaavana ja siitä käytetään nimitystä Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaava. Kyseisessä 4. vaihemaakuntakaavassa täydennetään ja päivitetään Etelä-Savon voimassa olevaa 1. vaihemaakuntakaavaa, joka käsittelee tuulivoimaa. Kaava-alueeseen kuuluu kolme kaupunkia ja yhdeksän kuntaa: Mikkeli, Pieksämäki, Savonlinna, Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mäntyharju, Pertunmaa, Puumala, Rantasalmi ja Sulkava.</p> <p>Etelä-Savon maakuntahallitus on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta.</p> <p>Ilmatieteen laitos on perehtynyt materiaaliin ja toteaa säätutkaverkoston kannalta lausuntonaan seuraavaa:</p> <p>Ilmatieteen laitos on Suomen virallinen turvallisuussääpalvelun tuottaja. Tässä tehtävässä laitoksen säätutkaverkon sade- ja tuulimittaukset ovat välttämättömiä. Tutkahavainnot ovat merkittävä osa myös muuta sääpalvelua. Tuulivoimalat aiheuttavat säätutkamittauksiin häiriöitä, joiden suuruus riippuu tutkan ja tuulivoimalan etäisyydestä, sijaintipaikkojen välisestä maastosta sekä tuulivoimalan korkeudesta, rakenteesta ja roottorien asennosta tutkaan nähden. Haittavaikutukset ovat luonteeltaan kolmenlaisia: vaimennusta, häiriökaikuja ja häiriöllisiä tuulihavaintoja.</p>	

Ilmatieteen laitos noudattaa tuulivoimahankkeiden arvioinnissa kansainvälisiä EUMETNET:in ja WMO:n suositusta hankkeiden etäisyyksille. Suositus sisältyy myös ympäristöhallinnon ohjeistukseen tuulivoimarakentamisesta. Tuulivoimalahankkeet jaetaan etäisyyden perusteella kolmeen ryhmään:

1. Jos hankkeen etäisyys tutkasta on alle 5 km, laitos vastustaa hanketta.
2. Jos hankkeen etäisyys tutkasta on yli 5 km mutta alle 20 km, hankkeesta voidaan mahdollisesti antaa puoltava lausunto arvioinnin jälkeen.
3. Jos hankkeen etäisyys tutkasta on yli 20 km, laitos ei vastusta hanketta.

Samoin lisäyksenä, Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu - oppaan päivityksen myötä, vaikutusarvioinnin piiriin tulisi sisällyttää yli 20 km:n etäisyydellä säätutkasta sijaitsevat tuulivoima-alueet, jos kyseiset tuulivoima-alueet sijaitsevat alle 10 km:n etäisyydellä 20 km:n etäisyysrajan sisäpuolella olevista tuulivoima-alueista. Tämä siksi, että tuulivoima-alueiden määrä, pinta-ala ja turbiinikorkeudet ovat kasvaneet merkittävästi edellä mainittujen etäisyysrajojen määrittämisaikakohdasta yli kymmenen vuotta sitten. Tuulivoimaloiden haittavaikutukset ovat tämän jälkeen lisääntyneet säätutkamittauksissa ja sitä kautta sääpalveluissa.

Etelä-Savon maakunnan alueella ei toimi yhtään Ilmatieteen laitoksen tutkaverkoston säätutkista, mutta maakunnan itärajasta 7 km päässä on Kitee Kesälahden säätutka, etelärajasta 28 km päässä on Kouvola Kaipiaisen säätutka ja luoteisrajasta 46 km etäisyydellä on Petäjavesi Kintauksen säätutka. Mahdolliset tuulivoima-alueet näiden säätutkien läheisyyteen voivat aiheuttaa merkittävää häiriötä ja Ilmatieteen laitos toivoo, että Ilmatieteen laitoksen etäisyysrajoista ja lausuntoprosesseista tulisi olla maininta kaavaselostuksessa mahdollisena rajoittavana

Kaavaehdotusta muutetaan:

Maakuntakaavan yleismääräykseen lisätään tutkajärjestelmien toimintaedellytyksien turvaaminen osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Lisäksi täydennetään kaavaselostusta ja vaikutusten arviointia lausunnossa esille tuoduilla asioilla ja vaikutuksilla.

<p>tekijänä tuulivoimarakentamisessa, mikäli mahdollinen tuulivoima-alue olisi noin 30 km etäisyydellä näistä säätutkista.</p> <p>Lisäksi tuulivoima-alueiden aiheuttamat häiriökaiut näkyvät tutkimuksissa yli 100 km etäisyydeltä sääolosuhteista riippuen ja mikäli alueita suunnitellaan ja rakennetaan toistensa läheisyyteen ja runsaasti, Ilmatieteen laitos suunnittelee mahdollisia kompensatiomittauksia menetettyjen havaintojen korvaamiseksi. Tästä prosessista ei ole kuitenkaan vielä tarkempia linjauksia.</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksen sivulla 26 on listattu tuulivoimapotentialin omaavia alueita. Luvussa mainitaan myös, ettei tuulivoimapotentialin alueisiin laskenta mukaan puistoja, joissa on alle 7 voimalaa. Mahdolliset yli 7 tuulivoimalaa sisältävät tuulivoima-alueet sijaitsevat Kangasmäen ja Pieksämäen alueella, joten alueet eivät kuulu Ilmatieteen laitoksen lausuntokriteerien mukaan vaikutusarviointialueisiin, joten lausuntokriteereitä ei tarvitse ottaa näissä huomioon kaavaselostuksessa. Kuitenkin jatkossa kompensatiomittauksen järjestäminen voisi mahdollisesti koskea esimerkiksi Sarvimäen, Niinimäen ja Leppäkosken hankkeita, riippuen tuulivoima-alueiden toteutuneesta koosta ja tiheydestä.</p>	
---	--

Lausunto	Vastine
<p>4.5 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien lausuntoa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. 4. vaihemaakuntakaavassa käsitellään teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja sitä varten tarvittavia voimajohtoja. Kaavan suunnittelualueena on koko Etelä-Savon maakunta. Ehdotusvaiheessa kaavan selvitysaineistoa on täydennetty kokonaisvaikutusten arvioinnilla.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Liikenne- ja viestintävirasto on antanut lausunnon 4. vaihemaakunta-kaavan(tuulivoima) edellisessä vaiheessa luonnoksesta. Tässä lausunnossa liikenne- ja viestintävirasto on nostanut esiin tuulivoiman vaikutusten arvioinnin liittyen viestintäverkkoihin ja lentoliikenteeseen. Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että kokonaisvaikutusten arvioinnissa radiojärjestelmät on huomioitu riittävällä tasolla. Potentiaaliset vaikutukset on tunnistettu ja tekstissä todetaan, että maakuntaakaavan yleismääräyksellä ohjataan huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa olevien tuulivoimaloiden vaikutukset radioverkkojen toimintaan.

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole uutta lausuttavaa liittyen lentoasemien korkeusrajoitusalueisiin, jotka oli huomioitu jo edellisessä luonnosvaiheessa. Valvomattomia lentopaikkoja ei ole huomioitu ehdotuksessa, joten niitä ei ilmeisesti ole nähty maakunnallisen tason toiminoiksi.

Lopuksi toteamme, että liikenne- ja viestintävirasto osallistuu tarpeen mukaan Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan valmistelua koskevaan viranomaisyhteistyöhön ja vuorovaikutukseen.

Lausunto	Vastine
<p>4.6 Metsähallitus</p> <p>Etelä-Savon maakuntahallitus päätti 20. toukokuuta 2024 pyytää lausunnot maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä MRA 13 §:n mukaisesti. Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavassa käsitellään teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja sitä varten tarvittavia voimajohtoja. Metsähallitus on tutustunut kaavaehdotukseen ja antaa lausunnon valtion maa- ja vesiomaisuuden haltijana ja hoitajana. Metsähallitus harjoittaa toimialallaan liiketoimintaa ja hoitaa sille säädettyjä julkisia hallintotehtäviä. Julkisiin hallintotehtäviin kuuluu valtion perustettujen luonnonsuojelualueiden ja suojeluun varattujen alueiden hallinta ja hoito. Lisäksi Metsähallitus on tiettyjen lajien, kuten saimaannorpan ja maakotkan valtakunnallisesta seurannasta ja suojelun edistämisestä vastaava taho.</p> <p>Suomi pyrkii maailman ensimmäiseksi fossiilivapaaksi hyvinvointiyhteiskunnaksi ja tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Tuulivoiman osuutta Suomen energiatuotannosta kasvatetaan. Metsähallituksella on tärkeä rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.</p> <p>Metsähallituksen strategisena tavoitteena on moninkertaistaa uusiutuvan energian tuotanto valtion alueilla vuoteen 2030 mennessä. Metsähallitus näkee, että maakuntakaavoituksen tavoitteissa olisi hyvä huomioida Suomen tavoitteet tuulivoiman osuuden kasvattamiseksi Suomen energiantuotannossa. Metsähallitus pitää riittävän laajoja aluerajauksia maakuntakaavassa ilmastotavoitteiden lisäksi myös maakunnan edun mukaisena. Metsähallitus pitää myös tärkeänä, että Etelä-Savon maakuntakaava on tuulivoimatuotantoa mahdollistava, ja että aluerajaukset ovat riittävän laajoja maakuntakaavavaiheessa.</p> <p>Maakunnan pohjoisosa, Pieksämäen seutu, on elinympäristömallinnuksen perusteella potentiaalista maakotkan elinympäristöä.</p>	

Toistaiseksi maakotkasta ei ole kuitenkaan pesintään viittaavia havaintoja. Kaava-aineistosta ja -luonnoksesta annetussa lausunnossa Metsähallitus esitti potentiaalisten alueiden huomioimista kaava-aineistossa ja kaavamääräyksissä. Nyt nähtävillä olevassa aineistossa maakotkapotentiaalia ei kuitenkaan ole huomioitu, lukuun ottamatta potentiaalisista tuulivoimala-alueista tehtyä Natura-arvioinnin tarveharkintaselvitystä, jossa on mainittu maakotkan potentiaaliset leviämisalueet. Uhanalaisen maakotkan mahdollisuus levittäytyä Etelä-Savon alueelle on suositeltavaa huomioida viimeistään yleiskaavatasoisessa ja hankekohtaisessa tuulivoimasuunnittelussa.

Natura-arvioinnin tarveharkinnassa on arvioitu, aiheuttaako potentiaalisten tuulivoimala-alueiden sijoittuminen sellaisia merkittäviä vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteisiin ja eheyteen, jotka edellyttävät tarkempaa Natura-arviointia. Tarkastellut kolme Natura-aluetta sijaitsevat Pieksämäellä. Johtopäätöksenä on todettu, että tarvetta varsinaiselle Natura-arvioinnille ei ole maakuntakaavoituksen yhteydessä. Tarveharkinnassa lisäksi todetaan, että *maakuntakaavassa voidaan antaa aluekohtaisia määräyksiä Natura-alueiden huomioon ottamisesta tai tarkemmasta vaikutusten arvioinnista alemman asteisessa kaavoituksessa*. Metsähallitus yhtyy tähän näkemykseen, ja korostaa hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin merkitystä. Hankekohtaisessa vaikutusarvioinnissa tulee huomioida voimaloiden lisäksi myös sähkönsiirtolinjojen vaikutukset.

Maakuntakaavan perustuu laadintahetkellä käytettävissä olevaan ajantasaisimpiin tietoihin ja rekistereihin. Koska maakuntakaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma, voivat luonnon ja muut olosuhteet muuttua merkittävästikin ennen yksityiskohtaisemman suunnittelun käynnistymistä. Maakuntakaavan suunnittelumääräykset ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että mahdolliset muutokset alueiden olosuhteissa, esim. maakotkan esiintyminen, tulee selvittää.

Maakuntakaavan suunnittelumääräyksellä ohjataan yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että myös sähkönsiirtolinjojen vaikutukset tulee ottaa huomioon osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Lausunto	Vastine
<p>4.7 Museovirasto</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt Museoviraston lausunnon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Vaihemaakuntakaavassa käsitellään tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita ja niihin liittyviä voimajohtokäytäviä. Museovirasto esittää asiassa lausuntonaan seuraavan.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan laadinnan aikana on valmistunut muun muassa Etelä-Savon potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutusten arvioinnin maisemaselvitys ja sen täydennysselvitys (Ramboll Finland Oy) sekä Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi (Etelä-Savon maakuntaliitto).</p> <p>Tuulivoima-alueiden kriteerejä vaihemaakuntakaavassa on, ettei valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävälle rakennetuille kulttuuriympäristöille ja maisema-alueille osoiteta tuulivoimaa ja ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä arvoympäristöjen arvoja. Kriteereissä todetaan muinaisjäännöksistä, että tuulivoimaloiden alueella voi olla muinaisjäännöksiä mutta näiden säilyminen turvataan osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maisemavaikutusten arvioinnissa todetaan perustellusti, että tarkempaan suunnitteluun edetessä tuulivoimatuotantoalueilla tulee tehdä arkeologinen inventointi, joka kohdistetaan voimaloiden rakennuspaikoille sekä rakennettaville tie- ja sähkönsiirtolinjoille.</p> <p>Vaihemaakuntakaavassa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet ovat Häppälänmäki, Huuhtilanmäki ja Makkola Kangasniemellä sekä Niinimäki, Sarvikangas, Leppämäki ja Väärä Pieksämäellä.</p> <p>Tuulivoima-alueiden kohdekortteissa käydään läpi tuulivoimaloiden alueiden etäisyydet valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöihin sekä tunnettujen muinaisjäännösten sijoittuminen alueille.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Häppälänmäen alueella sijaitsee Kuutinnevan muinaisjäännöskohde. Sarvikankaalta tunnetaan arkeologisen inventoinnin jälkeen sähkönsiirtoreitiltä kolme kiinteää muinaisjäännöstä (kaksi tervahautaa ja kasikiröykkiöalue) ja hankealueelta kolme muuta kulttuuriperintökohdetta: 1900-luvun autioituneita pientiloja pellonraivausröykkiöineen, Mansikka-aho (uusi), Petäjämäki ja Pölhö (uusi).

Kaavaselostuksen tuotantoalueiden suurimmat maisemavaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin: Oralaan Kangasniemellä ja Vehmaskylällä ja Längelmäkeen-Hurskaalaan Pieksämäellä. Maisemaselvityksissä on kuitenkin todettu, ettei voimailloilla ei ole merkittävää vaikutusta maisema-alueiden ominaisluonteen tai arvoihin. Kaavatyössä tehty tarkastelu, jossa on muodostettu käsitys maiseman arvoista ja ominaispiirteistä sekä muutosherkyydestä ja näihin kohdistuvista vaikutuksista, voidaan katsoa kulttuuri-maisemien osalta riittäväksi.

Koko maakuntakaava-alueen tuulivoimarakentamista koskeva yleismääräys on tyydyttävä kulttuuriympäristön ja kulttuurimaiseman kannalta. Sitä täydentää Väärän tuulivoima-alueen osalta aluekohtainen erityismääräys, joka ohjaa ottamaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioon valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden arvot.

Museoviraston näkemys on, että vaihemaakuntakaavan ehdotus ottaa huomioon kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja turvaa niiden toteutumisen.

Lausunto	Vastine
<p>4.8 Pohjois-Savon ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt Pohjois-Savon ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen lausuntoa Etelä-Savon 4.vaihemaaakuntakaavan ehdotuksesta, jossa käsitellään teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja sitä varten tarvittavia voimajohtoja. Suunnittelualueena on koko Etelä-Savon maakunta, mutta uusia tuulivoima-alueita osoitetaan vain Pieksämäen kaupungin ja Kangasniemen kunnan alueille.</p> <p>Pohjois-Savon ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on tutustunut ehdotusvaiheen aineistoon. ELY-keskuksen luonnosvaiheessa esitetyt kommentit on otettu huomioon, eikä Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella näin ollen ole huomautettavaa nähtävillä olevaan Etelä-Savon 4.vaihemaaakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>4.9 Pääesikunta 1. logistiikkarykmentin esikunta</p> <p>Pääesikunta on tutustunut lausuttavana olevaan kaavaehdotukseen ja toteaa, että kaavassa on otettu monelta osin hyvin huomioon Puolustusvoimien kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet Etelä-Savon maakunnan alueella.</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa olevat kaavamääräykset ovat Puolustusvoimien kannalta riittävät.</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitettyihin tuulivoimaloiden alueisiin liittyen Pääesikunta toteaa, että kaikki Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitetyt tuulivoimaloiden alueet eivät välttämättä sovellu maanpuolustuksen kannalta tuulivoimaloiden rakentamiseen. Tuulivoimaloiden alueiden lopullinen soveltuvuus maanpuolustuksen kannalta tuulivoimarakentamiseen, tulee selvittää aina yksityiskohtaisemmassa suunnitteluvaiheessa lausuntomenettelyllä Pääesikunnasta, kun riittävän tarkat tiedot tuulivoimaloista ja niiden sijoittumisesta ovat tiedossa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>4.10 Riihisaari-Savonlinnan museo</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt Savonlinnan museon lausuntoa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Savonlinnan museo on lausunut osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) 27.9.2023 ja luonnoksesta 4.1.2024. Museo lausuu ehdotuksesta kulttuuriympäristön kannalta.</p> <p>Kaavaehdotuksessa Kangasniemelle ja Pieksämäelle on osoitettu kummallekin kolme uutta seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta, joille saa rakentaa vähintään seitsemän voimalaa, ja Niinimäen rajausta on päivitetty yleiskaavan mukaiseksi.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan suunnitteluperiaatteena on ollut, että tuulivoimarakentaminen ei merkittävästi heikennä maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien arvoympäristöjen tai muinaisjäännösten arvoja. Valmisteluvaiheessa laadittiin Etelä-Savon potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointi - maisemaselvitys (Rambo11 2022). Ehdotusvaiheeseen on tehty täydennys selvitys maisemavaikutusten arvioinnista kolmen Kangasniemellä sijaitsevan alueen osalta (Rambo11 22.4.2024). Ehdotusvaiheeseen on tehty myös kokonaisvaikutusten arviointia.</p> <p>Selvitysten mukaan kohtalaisia maisemavaikutuksia kohdistuu Oralan maisema-alueeseen, Vehmaskylään ja Längelmäki-Hurskaalaan, sekä Pitkäpellon kotiseututaloon ja Käreharjun pihapiiriin. Selvityksissä kuitenkin todetaan, että voimaloilla ei ole merkittävää vaikutusta maisema-alueiden ominaisluonteeseen tai arvoihin. Vaikutuksia voitaneen lieventää tarkemmassa suunnittelussa ainakin voimaloiden sijoittelulla ja korkeudella. Luonnollisesti voimalat näkyvät erityisesti myös avoimille järvi- ja peltoalueille. Sähkösiirtolinjoja ei ole vielä tiedossa, joten niiden vaikutuksia ei ole pystytty arvioimaan.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

<p>Kaavaehdotuksen koko maakuntaa koskevassa yleismääräyksessä on otettu huomioon kulttuuriympäristöt ja maisemat. Lisäksi Väärän tuulivoimala-alueella erikseen määrätään, että alueella tulee erityisesti ottaa huomioon maisemallisten arvojen turvaaminen. Museo pitää erittäin tärkeänä, että yleismääräyksessä otetaan huomioon maisemat ja kulttuuriympäristöt, jotta tarkemmassa suunnittelussa turvataan myös paikallisesti merkittävien kulttuuriympäristökohteiden arvot.</p> <p>Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Savonlinnan museo viittaa Museoviraston vaihemaakuntakaavasta antamaan lausuntoon (MV/25549/2023). Mahdollinen arkeologinen tutkimustarve arvioidaan tarkemman suunnittelun yhteydessä ja tarvittaessa muuttuvan maankäytön alueiden arkeologinen kulttuuriperintö on selvitettävä inventoinneilla.</p>	
---	--

Lausunto	Vastine
<p>4.11 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes</p> <p>Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes) ei ole lausuttavaa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

5. Naapurimaakunnat ja naapuri kunnat

Lausunto	Vastine
<p>5.1 Savitaipaleen kunta</p> <p>Etelä-Savon maakuntahallitus päätti 20. toukokuuta 2024 pyytää lausunnot maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä MRA 13 §:n mukaisesti. Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavassa käsitellään teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja sitä varten tarvittavia voimajohtoja. Kaavan suunnittelualueena on koko Etelä-Savon maakunta.</p> <p>Kaavaehdotuksen aineistoon kuuluvat kaavaselostus ja kaavakartta, jossa on esitetty kaavamerkinnot ja -määräykset. Ehdotusvaiheessa kaavan selvitysaineistoa on täydennetty kokonaisvaikutusten arvioinnilla, Natura-tarvearviolla ja myös maisemavaikutusten täydennys selvityksellä.</p> <p>Ehdotusvaiheen täydennykset kokonaisvaikutusten arvioinnilla, Natura-tarvearvioinnilla ja maisemavaikutusten täydennys selvityksillä ovat hyvin ja asiamukaisesti laadittu. Vaihemaakuntakaava antaa hyvät edellytykset alueiden jatkosuunnitteluun mm. kuntakaavoituksen kautta.</p> <p>Savitaipaleen kunnalla ei ole enempää lausuttavaa kaavaehdotuksesta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>5.2 Keski-Suomen liitto</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaava on edennyt ns. ehdotusvaiheen viranomaiskuulemiseen (MRA 13 §). Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavassa tarkastellaan teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja siihen liittyen sähkönsiirron tarpeita. Kaavan suunnittelualueena on koko Etelä-Savon maakunta. Ehdotusvaiheessa kaavan selvitysaineistoa on täydennetty kokonaisvaikutusten arvioinnilla, Natura-tarveharkinnalla sekä maisemavaikutusten täydennysselvityksellä.</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavassa seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi on määritelty alueet, joille voidaan sijoittaa vähintään seitsemän (7) teollisen kokoluokan tuulivoimalaa. Määrittelyssä on huomioitu Etelä-Savon erityispiirteet, vesistöjen runsaus ja kattavasti koko maakunnan alueelle levittäytyvä vakituinen asutus ja loma-asutus, sekä nykyisten teollisen kokoluokan tuulivoimaloiden vaikutukset ympäristöönsä.</p> <p>Kaavaehdotuksessa osoitetaan seitsemän seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta.</p> <p>Vaihemaakuntakaavaehdotuksessa tuulivoimatuotantoon soveltuvista alueista maakuntien yhteisen rajan tuntumaan sijoittuvat Häppälänmäki (tv 6.900, Kangasniemi), Makkola (tv6.902, Kangasniemi) sekä Sarvikangas (tv 11.901, Pieksämäki). Häppälänmäen tv-alueesta noin 5 km säteellä Keski-Suomen puolella sijaitsee kaksi linnustollisesti tärkeitä suojeltua Natura-aluetta: Pieni-Kaihlanen (FI0900038) sekä Lapinjärvi-Teerikangas (FI0900103). Alueet kuuluvat myös maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (MAALI-hanke). Tuulivoimaloiden aluetta koskevan merkinnän (tv) suunnittelumääräyksessä todetaan, että ”alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota linnustoon siten, että ehkäistään haitalliset vaikutukset merkittäville pesimä-, ruokailu- ja muuttoalueille.”</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

<p>Ehdotusvaiheen kaavaratkaisun ylimaakunnallisia vaikutuksia on arvioitu ja kuvattu kaavaselostuksen luvussa 5.10. Häppälänmäen tv-alueen osalta todetaan, että lähin kyläalue Keski-Suomen puolella on 2–3 km:n päässä tuulivoimala-alueesta sijaitseva Kankaisten kylä Toivakassa. Koko maakuntaa koskevassa yleismääräyksessä veloitetaan huomioimaan suunnittelussa olevan tuulivoimahankkeen sekä muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset mm. asutukseen ja loma-asutukseen.</p> <p>Seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, liikenteen päivitystarpeita sekä hyvinvoinnin aluerakennetta tarkasteleva Keski-Suomen maakuntakaava 2040 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 8.12.2023. Maakuntakaavassa 2040 osoitetaan kaikkiaan 19 seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoon soveltuvaa aluetta. Näistä lähimmäksi maakuntien yhteistä rajaa, (reilun viiden kilometrin etäisyydelle rajasta) sijoittuu Joutsan Höystösensuon tv-alue. Maakuntakaava 2040 on määrätty tulemaan voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 23.2.2024 ja voimaantulosta on kuulutettu 19.3.2024. Maakuntakaavasta on jätetty 13 valitusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, joten kaava ei ole lainvoimainen. Maakuntien rajan tuntumassa on tärkeää, että alueiden jatkosuunnittelussa tunnistetaan eri maakuntien alueille sijoittuvien hankkeiden ylimaakunnalliset vaikutukset sekä yhteisvaikutukset.</p>	
---	--

Lausunto	Vastine
<p>5.3 Kymenlaakson liitto</p> <p>Kymenlaakson liitolla ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>5.4 Kouvolan kaupunki</p> <p>Etelä-Savon maakuntahallitus on päättänyt 20.5.2024 pyytää lausuntoa Etelä-Savon 4.maakuntakaavan ehdotuksesta. 4.vaihemaakuntakaava käsittelee teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja voimaloiden tarvitsemia johtoyhteyksiä. Kaavan suunnittelualueena on koko Etelä-Savon maakunta.</p> <p>Kouvolan kaupunki toteaa, että on kaikin puolin hyvä, että tuulivoimaa koskevan vaihemaakuntakaavan laatimiseen on ryhdytty. Tuulivoiman sijoittumisedellytyksiä ja vaikutuksia on kaavassa tutkittu hyvin ja asianmukaisesti. Erityisesti voimansiirtoverkon riittävyden ja verkoston mahdollisen laajentamisen vaikutusten selvittäminen on tärkeää yli-maakunnalliseltakin kannalta. Niin ikään mahdolliset vaikutukset puolustusvoimien toimintaan sekä lentokenttien lentotoimintaan on nykyisessä turvallisuustilanteessa arvioitava tarkoin.</p> <p>Kouvolan kaupungilla ei ole muuta lausuttavaa kaavaehdotuksesta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>5.5 Pohjois-Karjalan maakuntaliitto</p> <p>Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaava on nyt ehdotusvaiheessa. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on antanut lausunnon vaihemaakuntakaavasta edellisen kerran luonnosvaiheesta joulukuussa 2023. Etelä-Savon maakuntahallitus päätti 20. toukokuuta 2024 pyytää lausunnot maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä MRA 13 §:n mukaisesti. Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavassa käsitellään teollisen mittakaavan tuulivoimaa ja sitä varten tarvittavia voimajoh-toja. Kaavan suunnittelualueena on koko Etelä-Savon maakunta.</p> <p>Kaavaehdotuksen aineistoon kuuluvat kaavaselostus ja kaavakartta, jossa on esitetty kaavamerkinnot ja -määräykset. Ehdotusvaiheessa kaavan selvitysaineistoa on täydennetty kokonaisvaikutusten arvioin-nilla, Natura-tarvearviolla ja myös maisemavaikutusten täydennysse-lvityksellä.</p> <p>Esitetyt Etelä-Savon tuulivoima-alueet ja sähkönsiirron päivitykset ei-vät sijaitse lähellä Pohjois-Karjalan maakuntaa. Tuulivoiman yleinen suunnittelumääräys on myös kattava. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää esitettyä kaavaratkaisua perusteltuna.</p> <p>Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla ei ole huomautettavaa kaavaehdo-tukseen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>5.6 Suonenjoen kaupunki</p> <p>Kaupunginjohtaja ehdottaa, että kaupunginhallitus esittää Suonenjoen kaupungin lausuntona lausuntonaan Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta seuraavaa:</p> <p>Suonenjoen osalta merkittävimmät kaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat Niinimäki tv1 11.900, Leppämäki tv-1 11.902 ja Sarvikangas tv-1 11.901. Näistä jo rakentumassa on Niinimäen alue, jonne rakennusluvut on jo myönnetty 27 turbiinille. Sama määrä on arvioitu maakuntakaavassa alueen turbiinien enimmäismääräksi. Sarvikankaalle, joka on kauimpana Suonenjoen rajasta, on arvioitu turbiinien maksimimääräksi 32 ja Leppämäellä 20.</p> <p>Niinimäen kaavan mukaiselta tuulivoima-alueelta on lähimpiin Suonenjoen puolella sijaitseviin vapaa-ajan kiinteistöihin Ahvenisen rannalla noin 3,5 km ja Leppämäen tuulivoima-alueelta Heinäveden rannalla sijaitseviin kiinteistöihin noin 3 km.</p> <p>Suonenjoen osalta kaavassa osoitettujen Leppämäen ja Niinimäen tuulivoima-alueiden vaikutukset ovat maisemallisia. Valmisteluvaiheen maisemaselvitysraportissa 3.11.2022 on analysoitu Leppämäen alueen voimaloiden näkyvyyttä ja todettu, että ”Alle 10 kilometrin etäisyydellä voimalat näkyvät erityisesti järviolueille, Pieksänjärvelle, Tuomiojärvelle sekä maakunnan rajalla olevalle Suontieselälle. Osa voimaloista voi näkyä Pohjois-Savon maakunnallisesti merkittävälle Suonenjoki-Pieksämäki maantien kulttuurimaisema-alueelle sekä Nuutilan kylän valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön 10 kilometrin etäisyydelle”. Ehdotusvaiheeseen Leppämäen aluetta on kuitenkin pienennetty huomattavasti ja voimalamäärä vähennetty 64:stä 20:een. Näin ollen maisemallisia vaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin vasta yleiskaavoituksen yhteydessä, kun voimaloiden sijainnit ja lukumäärät ovat selvillä.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

<p>Kaavamerkinnot ja -määräykset ohjaavat riittävästi yksityiskohtaisempaa kaavoitusta ja suunnittelua.</p> <p>Suonenjoen kaupungilla ei ole tässä vaiheessa huomautettavaa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta</p>	
---	--

Lausunto	Vastine
<p>5.7 Päijät-Hämeen liitto</p> <p>Päijät-Hämeen liitolla ei ole lausuttavaa Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen.</p> <p>Onnea työn loppuvaiheeseen!</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Lausunto	Vastine
<p>5.8 Heinolan kaupunki</p> <p>Heinolan kaupungin vastaus lausuntopyyntöön Etelä-Savon 4. vaihe- maakuntakaavan ehdotuksesta</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliiton diaari nro: 193/15.01.00/2023</p> <p>Heinolan kaupunki kiittää lausuntopyynnöstänne 25.5.2024, jolla saatiin mahdollisuus antaa lausunto Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Heinolan kaupunki kuitenkin ilmoittaa tällä viestillä saman tulkintansa kuin kaavan luonnosvaiheessa, että Heinolalla ei ole tarvetta antaa lausuntoa nyt nähtävillä olevaan kaavan ehdotus- ja selvitysaineistoon.</p> <p>Tämä kaupungin tulkinta, että lausunnon antaminen ei ole tarpeellista, on vahvistettu yhdessä kaupungin virkahenkilöjohdon kanssa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

6. Järjestöt ja yritykset

Lausunto	Vastine
<p>6.1 Etelä-Savon yrittäjät</p> <p>Etelä-Savon Yrittäjät, kiittää pyynnöstä lausua näkemyksensä Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Maakuntakaavan valmisteluprosessi on ollut laaja ja kattava, ja se on huomionnut useita eri näkökulmia ja selvityksiä, kuten tuulivoimatuotannon, luonnonympäristön sekä kulttuuriperinnön säilymisen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Yrittäjien edunvalvonta ja vaikutukset</p> <ol style="list-style-type: none"> Elinkeinoelämän toimintaedellytykset: Etelä-Savon Yrittäjät korostaa, että maakuntakaavan tulee tukea alueen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. On tärkeää, että kaavaratkaisut eivät aiheuta kohtuutonta haittaa maanomistajille tai muille oikeuden haltijoille, vapaa-ajan asukkaat tulee huomioida erityisesti kaavaa tarkasteltaessa. Alueelle suunniteltujen hankkeiden tulee edistää taloudellista aktiivisuutta ja työllisyyttä, tarjoten mahdollisuuksia uusille ja olemassa oleville yrityksille. Matkapuhelin verkkoyhteyksien toimintavarmuus ja muu infra on otettava suunnittelussa myös huomioon. Luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelu: Maakuntakaavan valmistelussa on otettu huomioon luonnonympäristön, kulttuuriperinnön ja maisemien säilyminen. Tämä on olennainen osa alueen vetovoimaa myös matkailun ja vapaa-ajan toiminnan näkökulmasta. Yrittäjät arvostavat tasapainoa, jossa taloudellinen kehitys ja ympäristönäkökulmat voivat kulkea käsi kädessä. Yhteistyö ja vuorovaikutus: On tärkeää jatkaa tiivistä yhteistyötä eri sidosryhmien, kuten paikallisten yrittäjien, viranomaisen ja yhteisöjen kanssa, jotta kaavaratkaisut palvelevat mahdollisimman hyvin kaikkia osapuolia. Vuorovaikutteinen, avoin ja selkeä kaavoitusprosessi, johon on helppo osallistua ja vaikuttaa, on avainasemassa. 	<p>Radioliikenteen (ml. viestintäverkot) toimintaedellytyksien turvaaminen on otettu huomioon maakuntakaavan yleismääräyksessä.</p>

<p>Tuulivoiman osalta</p> <p>Tuulivoimatuotannon kaavoituksessa on huomioitava kaikki näkökulmat tasapuolisesti ja se, että päätöksenteko perustuu huolellisesti tehtyihin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin. Tuulivoimatuotannon kehittämisessä tulee ottaa huomioon sekä positiiviset, että negatiiviset vaikutukset elinkeinoelämään, ympäristöön ja paikallisyhteisöihin sekä tärkeänä osana myös vapaa-ajan asuminen.</p>	<p>Kaava perustuu sitä varten laadittuihin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin sekä maankäyttö- ja rakennuslainmukaiseen kuulemis- ja vuorovaikutusmenettelyyn, jonka yhteydessä kuullaan osallisia.</p>
<p>Lentoliikenteen huomioiminen</p> <p>Kaavaselostuksessa on mainittu lentoliikenne erityisesti lentoesteluvan ja lentoturvallisuuden näkökulmasta. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata lentoliikenteen toimintaedellytykset. Tämä sisältää lentoesteluvan pyytämisen Ilmailulain (1194/2009) mukaisesti, jos rakennettavan tuulivoimalan korkeus on yli 50 metriä maanpinnasta. Lisäksi Puolustusvoimien ja radioliikenteen toimintaedellytykset tulee ottaa huomioon. On tärkeää tiedostaa lentoliikenteen tulevaisuuden mahdollisuudet ja varmistaa, ettei kaavaratkaisuilla rajoiteta lentoliikenteen kehitystä ja toimivuutta.</p>	<p>Lentoliikenteen ja puolustusvoimien toimintaedellytyksien turvaaminen on otettu huomioon tuulivoiman jatkosuunnittelua ohjaavassa yleismääräyksessä.</p>
<p>Sähköverkon merkitys</p> <p>Etelä-Savon alueella on merkittävä määrä suurjännitelinjoja, ja kantaverkon kehittäminen on olennaista energiantuotannon tukemiseksi. Maakuntakaavan yhteydessä on tärkeää varmistaa, että mahdolliset eri energiantuotantoalueet kytkeytyvät tehokkaasti sähköverkkoon, mikä parantaa alueen energiantuotannon luotettavuutta ja kestävyyttä. Lisäksi sähköverkon huoltovarmuus on keskeinen tekijä alueen elinvoimaisuuden vahvistamisessa. Sähköverkon suunnittelussa tulee huomioida myös yritysten tarpeet, jotta ne voivat toimia ja kehittyä tehokkaasti.</p>	

<p>Kaasujakeluverkko ja sen mahdollisuudet</p> <p>Autoiluun sopivan kaasujakeluverkon laajentaminen on myös merkittävä mahdollisuus alueen elinvoimaisuuden ja ympäristön kannalta. Kaasujakelun infrastruktuuri voi täydentää uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja parantaa energian varastointimahdollisuuksia, mikä tukee energiajärjestelmän monipuolistamista ja kestävyyttä.</p> <p>Etelä-Savon Yrittäjät näkee autoiluun sopivan kaasujakeluverkon (myös mahdollisen vetyjakeluverkoston) laajentamisen merkittävänä mahdollisuutena alueen elinvoimaisuuden ja ympäristön kannalta. Laajentamalla kaasujakeluverkkoa voidaan edistää vähäpäästöistä liikennettä, mikä tukee sekä ympäristötavoitteita että paikallisten yritysten kilpailukykyä. Tämä infrastruktuurin kehittäminen voi myös houkuttaa uusia investointeja alueelle ja luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia.</p>	<p>Kaasun ja muiden vaihtoehtoisten liikenteen käyttövoimien jakeluverkon kehittäminen voidaan ottaa huomioon osana muita maakunnan suunnitelmia ja strategioita sekä maakunnan edunvalvonnassa.</p>
<p>Kehitysehdotukset ja tulevaisuuden näkymät</p> <p>Etelä-Savon Yrittäjät ehdottavat seuraavia toimenpiteitä ja näkökulmia jatkokehitykseen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koulutus ja osaamisen kehittäminen: Alueen yrittäjien osaamisen kehittäminen ja koulutus uusiutuvan energian mahdollisuuksista voi avata uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parantaa kilpailukykyä. Erityisesti on tärkeää tarjota koulutusta ja resursseja, jotka auttavat yrittäjiä sopeutumaan uusiin vaatimuksiin ja hyödyntämään kaavaratkaisujen tarjoamat mahdollisuudet. • Jatkuva vaikutusten seuranta: Kaavaratkaisujen vaikutusten jatkuva seuranta ja arviointi ovat tärkeitä, jotta voidaan tehdä tarvittavia muutoksia ja parannuksia nopeasti ja joustavasti. Huomioitava on myös muuttuva toimintaympäristö ja varmistaa nopeat mahdollisuudet muutoksiin kaavaa suunniteltaessa ja toteutettaessa. 	<p>Energiasektorin koulutuksen ja osaamisen kehittämistä tarkastellaan valmisteilla olevassa Etelä-Savon energiastrategiaa sekä osana vuoden 2024 aikana käynnistyvää Etelä-Savon maakuntaohjelmaa.</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto seuraa ja arvioi maakuntakaavan toteutumista ja ajantasaisuutta säännöllisesti. Seurannan perusteella käynnistetään uuden kaavan laadinta tai voimassa olevien kaavojen päivityksiä</p>

Lausunto	Vastine
<p>6.2 MTK Etelä-Savo</p> <p>Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta antaa palautetta kaavaehdotukseen. MTK tarkastelee ehdotusta maaseudun, maatalouselinkeinon sekä metsätalouden harjoittamisen ja niiden sen toimintaedellytysten turvaamisen näkökulmista.</p> <p>Sähkönsiirtolinjojen haittavaikutukset maa- ja metsätalouteen tulee minimoida</p> <p>Tuulivoimarakentamisella voi olla merkittäviä vaikutuksia maa- ja metsätalouteen erityisesti uusien johtokäytävien rakentamisen ja vanhojen johtokäytävien laajentamisen seurauksena. Kaavaehdotuksen suunnittelumääräykset ovat aivan oikein muotoiltu tavalla, jolla tavoitellaan maa- ja metsätaloudelle aiheutuvien haittavaikutusten minimointia. On tärkeää, että maakuntakaavoituksella ja alempiasteisella kaavoituksella ohjataan sähkönsiirtolinjojen toteutusta mahdollisimman tehokkaaseen maankäyttöön ja minimoidaan maa- ja metsätalouden pinta-alan pieneneminen. Käytännön keinona haittavaikutuksia voidaan minimoida siirtolinjan maakaapeloinnilla aina kohteissa, joissa se on suinkin mahdollista etäisyyksien ja muiden teknistaloudellisten seikkojen puitteissa.</p> <p>Johtokäytävien lunastuskorvauksien kehittäminen kiireellistä</p> <p>Kaavaehdotuksen selostuksessa kuvataan hallitusohjelmaan kirjattuja kehittämistavoitteita, kuten maanomistajien aseman vahvistaminen ja johtokäytävien lunastuskorvauksien nostaminen. On hyvä, että käynnissä oleva kehittäminen on kirjattu kaavaselostukseen. Samoin on hyvä, että maakuntaliitto seuraa uudistusten valmistelua ja omaa valmiuden tehdä tarvittaessa muutoksia kaavaratkaisuun.</p> <p>Viestintäverkkojen toimivuus tulee varmistaa</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavan suunnittelumääräykset ja -suositukset ohjaavat tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtolinjojen yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että niistä aiheutuvat haitat maa- ja metsätaloudelle jäävät mahdollisimman vähäisiksi.</p>

<p>Tuulivoimapuistolla voi olla häiriövaikutuksia lähietäisyydellä oleviin viestintäverkkoihin ja radiojärjestelmiin. Häiriöiden merkitys korostuu alueilla, joilla viestintäverkkojen kattavuudessa on jo entuudestaan puutteita tai muita häiriötekijöitä. Tuulivoimatoimijoiden tulee pyrkiä yhteistyössä verkkotoimijoiden ja muiden tahojen kanssa, ratkaisemaan ennakoitujen mahdollisten viestintäverkkojen käytölle aiheutuvat haasteet, jotta häiriöitä ei pääsisi syntymään. Lisäksi rakentajan tulee varautua hakemaan ratkaisut syntyvien häiriöiden poistamiseksi</p>	<p>Radioliikenteen (ml. viestintäverkot) toimintaedellytyksien turvaaminen on otettu huomioon maakuntakaavan yleismääräyksessä.</p>
--	---

Lausunto	Vastine
<p>6.3 MTK Metsänomistajat Etelä-Savo</p> <p><i>Yhteislausunto MTK Etelä-Savo, Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo ja Metsänhoitoyhdistys Mänty-Saimaa kanssa. Lausunto ja vastineet siihen on esitetty edellä kohdassa 6.11.</i></p>	

Lausunto	Vastine
<p>6.4 Savon Voima Verkko Oy</p> <p>Savon Voima Verkko Oy:llä ei ole lausuttavaa Etelä-Savon 4. vaihe- maakuntakaava luonnokseen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen. Lausunto merkitään tiedoksi.</i></p>

Lausunto	Vastine
<p>6.5 Suomen riistakeskus Etelä-Savo</p> <p>Suomen riistakeskus Etelä-Savo kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta</p> <p>Suomen riistakeskus Etelä-Savo pitää vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitettyä selvitystä ”Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin” riistaeläinten osalta ajanmukaisena ja riittävänä.</p> <p>Suomen riistakeskus kuitenkin muistuttaa, että suurpetotilanne voi nykyisessä kannanhoidollisen metsästyksen tilanteessa muuttua merkittävästi lähivuosina. Kannanhoidollisen metsästyksen loppuminen joutanee karhun ja ilveksen kantojen kasvuun. Suden osalta tilanne voi muuttua nopeastikin, mikäli alueille syntyy susireviirejä. Ehdotuksessa esitetyt alueet ovat sijaintinsa ja erämaisuuksensa takia potentiaalisia alueita uusille susireviireille ja sopivia osaksi kaikkien suurpetojen elinpiirejä.</p> <p>Yleisenä havaintona Suomen riistakeskus Etelä-Savo toteaa lausunolla olevassa ehdotuksessa tuulivoimalle kaavoitettujen alueiden olevan sijoitettu väljästi ja määrältään kohtuullinen. Tämä pienentää tuulivoimarakentamisesta riistalajistolle ja eläinten liikkumiselle aiheutuvaa haittaa. Kaavoitetut puistoalueet sijoittuvat kuitenkin pääsääntöisesti harvemman asutuksen alueille, jotka ovat useille riistaeläimille (esimerkiksi metsäkanalinnut, suurpedot) mieluisimpia elinympäristöjä. Tuulipuiston paikallinen vaikutus voi tällöin olla merkittävä lajien esiintymiseen ja sitä kautta aiheuttaa ongelmia alueella metsästystä ja riistanhoitoa harjoittavalle paikalliselle metsästysseuralle. Tuulivoimarakentamisesta riistataloudelle aiheutuvien haittojen minimiomiseksi riistakeskus Etelä-Savo toivoo, että tuulivoimala-alueiden sijoittelussa vastaisuudessa käyttää enemmän alueita, joissa on jo rakennettua teknistä infrastruktuuria.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavan perustuu laadintahetkellä käytävissä olevaan ajantasaisimpiin tietoihin ja rekistereihin. Koska maakuntakaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma, voivat luonnon ja muut olosuhteet muuttua merkittävästikin ennen yksityiskohtaisemman suunnittelun käynnistymistä. Maakuntakaavan suunnittelumääräykset ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että mahdolliset muutokset alueiden olosuhteissa esim. suurpetotilanteessa tulee selvittää.</p>

7. Liitteet

Liite 1. Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan viranomaiskuulemisen lausuntopyynnön jakelu

Etelä-Savon kunnat:

Enonkosken kunta, Hirvensalmen kunta, Juvan kunta, Kangasniemen kunta, Mikkelin kaupunki, Mäntyharjun kunta, Pertunmaan kunta, Pieksämäen kaupunki, Puumalan kunta, Rantasalmen kunta, Savonlinnan kaupunki, Sulkavan kunta

Ministeriöt:

Ympäristöministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Liikenne- ja viestintäministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö, Puolustusministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö

Viranomaiset:

Etelä-Savon ELY-keskus, Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa -Pelastus- ja turvallisuuspalvelut, Etelä-Savon metsäkeskus, Finavia oyj, Geologian tutkimuskeskus GTK, Ilmatieteenlaitos, Itä-Suomen aluehallintovirasto , Itä-Suomen poliisilaitos, Itä-Suomen sotilasläänin esikunta , Keski-Savon ympäristötoimi, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Maavoimien esikunta, Metsähallitus, Mikkelin seudun ympäristöpalvelut, Museovirasto , Pohjois-Savon ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, ProAgria Etelä-Savo, Pääesikunta 1. logistiikkarykmentin esikunta, Riihisaari-Savonlinnan museo, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Väylävirasto

Naapurimaakunnat ja kunnat:

Etelä-Karjalan liitto, Parikkalan kunta, Ruokolahden kunta, Savitaipaleen kunta, Taipalsaaren kunta
Keski-Suomen liitto, Hankasalmen kunta, Joutsan kunta, Toivakan kunta
Kymenlaakson liitto, Kouvolan kaupunki
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Heinäveden kunta, Kiteen kunta, Liperin kunta, Rääkkylän kunta
Pohjois-Savon liitto, Joroisen kunta, Leppävirran kunta, Rautalammen kunta, Suonenjoen kunta, Varkauden kaupunki
Päijät-Hämeen liitto, Hartolan kunta, Heinolan kunta

Yritykset, yhdistykset ja yhteisöt

Etelä-Savon kauppakamari, Etelä-Savon Lintuharrastajat Oriolus ry, Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri, Etelä-Savon metsänhoitoyhdistykset, Etelä-Savon yrittäjät, Finavia Oyj, Fingrid Oyj , Järvi-Suomen energia, MTK Etelä-Savo, MTK Metsänomistajat Etelä-Savo, Savon Voima Verkko Oy, Suomen riistakeskus Etelä-Savo, Suur-Savon sähkö Oy, VR-yhtymä Oyj

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**